

Амбро́зія полиноліста (лат. *Ambrosia artemisiifolia* L.) — представник родини *Asteraceae* (складноцвітих). Регульований шкідливий організм і є найбільш поширеним на території України.

Амбро́зія полиноліста являється регульованим обмежено-поширеним шкідливим організмом, та наносить великої шкоди не лише сільському господарству, але й здоров'ю людини. Батьківщиною амброзії є Північна Америка. До України була завезена як лікарська рослина і вперше була виявлена на території Дніпропетровської області в 1914-1918 роках. Засмічує усі польові культури, сади, городи, узбіччя доріг, залізничні насипи, луки та пасовища, пустирі та інші необроблювані землі.

Амбро́зія полиноліста — однорічна яра рослина за зовнішнім виглядом схожа на коноплі, а за розмірами і формою листків нагадує полин гіркий (звідки і назва полиноліста). Стебло — міцне, прямокутне, злегка борозенчасте, з густим щетинистим опушенням. Коренева система стрижнева, веретеноподібна, із сильним розгалуженням. Амбро́зія — однодомна рослина, має одностатеві чоловічі та жіночі квітки, зібрані в колосоподібні суцвіття на вершинах гілок, кошики з жіночими квітками розміщені в пазухах верхніх листків.

Розмножується амбро́зія насінням, яке утворює в великій кількості. Добре розвинені рослини можуть давати по 30—40 тисяч насінин, а окремі екземпляри до 80-100 тисяч. Насіння зберігає схожість у ґрунті до 40 років. Надмірно висушує і виснажує ґрунти, а при великому забур'яненні культурні рослини гинуть.

Квітковий пилок амброзії шкідливий для людини. В період цвітіння, з середини липня до настання осінніх заморозків, серед населення спостерігається алергічні захворювання амброзійний поліноз, або як його ще називають «сінну лихоманку». Пилок амброзії, потрапляючи у ніс, бронхи викликає сльозотечу, порушує зір, підвищує температуру тіла, проходить різке запалення слизових оболонок верхніх дихальних шляхів, що призводить до приступів бронхіальної астми. Одна рослина добре розвиненої амброзії виробляє величезну кількість пилку.

Розповсюджується амбро́зія з неочищеним насіннєвим матеріалом, рослинною продукцією та продуктами її переробки засобами. Розвиваючи велику надземну масу, амбро́зія полиноліста здатна в польових умовах витіснити і пригнічувати не тільки культурні рослини, а й навіть бур'яни. За сприятливих умов амбро́зія досягає 2 метрів заввишки.

Поряд з високою конкурентоздатністю і пригніченням с/г культур, амбро́зія полиноліста містить ряд гірких речовин, погіршуючих смакові якості молока і молочних продуктів при поїданні рослин коровами.

Переноситься насіння амброзії полинолістої з насіннєвим матеріалом, відходами, соломою, транспортними засобами, тваринами та людиною, розноситься водою під час повені, злив і при зрошенні.

Розрізняють дві форми амброзії:

- сірвата з червонуватими стеблами і дуже опушеними суцвіттями;
- зелена, розсіяноопушена.

Проводити своєчасне виявлення вогнищ амброзії з подальшим її знищенням. Прополювання та виривання з корінням в період, коли рослина досягає 15-20 см (травень-липень). У цей час рослина легко виривається і такий спосіб є досить ефективним. Скошування рослин в період цвітіння. Більш раніше скошування стимулює рослину — вона швидко відростає та утворює більше насінин. Застосування гербіцидів згідно затвердженого переліку гербіцидів на пестицидів.

Ця рослина зайняла всю територію дніпропетровської області завдяки високому рівню адаптації до нових природних умов. Знищення амброзії, в першу чергу, необхідне з точки зору охорони здоров'я та агрономії. На невеликих територіях можна застосовувати прополювання, тоді рослина знищиться повністю. Проте цей метод потребує значних сил, є небезпека ураження шкіри при контакті з нею. Для боротьби проти амброзії ефективні також методи викопування, переорювання та скошування. Перед застосуванням хімічних засобів необхідне детальне дослідження особливостей території.

Карантинні заходи

- категорично забороняється завезення засміченої підкарантинної продукції у вільні від бур'яну райони;
- обов'язковий карантинний догляд та лабораторна експертиза;
- при виявленні бур'яну вантаж підлягає поверненню відправникові або очищенню під контролем держінспектора з карантину рослин, та при неможливості очищення — переведення насіннєвого матеріалу в категорію зернопродуктів та переробку;
- при виявленні насіння амброзії у кормових відходах, вони підлягають переробці з розмеленням часток не більше 1 мм, а малоцінні відходи знищують під контролем держінспектора з карантину рослин шляхом спалювання чи закопування на глибину 0,5 м;
- проведення обстежень сільськогосподарських угідь на виявлення бур'яну в період вегетації.